

Offerte nader onderzoek beschermde soorten

Bedrijvenpark Heemserpoort

Uit het verkennend ecologisch onderzoek dat ons bureau in mei 2020 heeft uitgevoerd op de locatie van het te realiseren bedrijvenpark Heemserpoort in Hardenberg komt naar voren dat nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) nodig is naar het gebruik van het plangebied door beschermde soorten.

De ecologische waarde en ook potentie van het onderzoeksgebied is groot. Zo ligt op het erf aan de Polendarsweg 1 een poeltje dat geschikt kan zijn voor beschermde en algemene libellen- en amfibieënsoorten, zoals poelkikker. Verder is het onderzoeksgebied erg interessant voor de kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing en voor steenmarter en egel. Kleine marterachtigen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen met voldoende dekking om zich te verplaatsen tussen hun verblijfplaats en het gebied waarin ze jagen. Denk bijvoorbeeld aan bermen met hoge grassen, bloemen of struiken en bosschages. Dergelijke lijnvormige elementen zijn veel aanwezig op perceelgrenzen, langs watergangen en langs de Polendarsweg.

Wij adviseren om bij het ontwerp deze ecologische potentie te integreren en rekening te houden met het leefgebied van een aantal beschermde soorten, zoals kleine marterachtigen, steenmarter, egel, poelkikker, huismus en vleermuizen.

Integratie van de belangrijkste landschapselementen die momenteel in het onderzoeksgebied aanwezig zijn draagt bij aan de ecologische diversiteit in het gebied. Het versterken van de aanwezige natuurwaarden zorgt voor een impuls van de ecologische diversiteit waardoor een veerkrachtiger ecosysteem ontstaat. Naast het feit dat het integreren van huidige natuurwaarden een positief effect heeft op de biodiversiteit in het onderzoeksgebied en omgeving, kan het ook bijdragen aan een oplossing voor actuele en lastige vraagstukken, zoals het vasthouden van water in een gebied en tegengaan van hittestress.

Op uw verzoek doen wij u een weergave en aanbieding voor twee mogelijke sporen met betrekking tot vervolgstappen:

1. Alle nadere onderzoeken die nodig zijn wanneer het volledige onderzoeksgebied wordt ingericht als bedrijventerrein waarbij aanwezig leefgebied voor beschermde soorten wordt verwijderd.
2. Advies voor de inrichting van het bedrijventerrein vanuit ecologisch perspectief waarbij veel landschapselementen die voor beschermde soorten van belang zijn, worden behouden. In dit spoor is minder nader onderzoek nodig.

Spoor 1: Veldonderzoek zonder advies voor inrichting

KLEINE MARTERACHTIGEN, STEENMARTER EN EGEL.

In het onderzoeksgebied zijn houtstapels, takkenrillen en lijnvormige elementen aanwezig die geschikt zijn als leefgebied en verblijfplaatsen voor wezel, hermelijn en bunzing en voor steenmarter. Daarnaast is het woonerf aan de Polendwarsweg 2 geschikt als leefgebied voor egel. Voor marter- en egelonderzoek bestaan nog geen gestandaardiseerde protocollen. Wij voeren het marteronderzoek uit op basis van de 'Brochure Soortenbescherming in Overijssel' door op strategisch gekozen locaties in het plangebied sporenbuizen en camera's te plaatsen. De bepaling van de exacte locaties vindt in nauw overleg met de huidige grondgebruikers plaats om kans op verstoring van de materialen te minimaliseren. Kleine marterachtigen zijn lastig te inventariseren; daarom wordt een combinatie van twee hulpmiddelen ingezet: sporenbuizen en cameravallen. Voor een betrouwbaar beeld van de aanwezigheid van kleine marterachtigen staan de sporenbuizen en camera's lange tijd in het veld, minimaal drie weken in de periode maart-augustus tot twaalf weken in de winterperiode. Daarbij worden de camera's tussentijds gecontroleerd en worden geheugenkaartjes, batterijen en lokstoffen vervangen. Dit leidt tot in totaal drie veldbezoeken. Daarbij zoeken wij in het plangebied ook naar sporen zoals uitwerpselen. Het veldwerk wordt bij voorkeur uitgevoerd in de periode maart-augustus 2021.

VLEERMUIZEN

Aan de noordzijde van het woonerf aan de Polendwarsweg 2 staan twee bomen met holtes die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Op basis van de schets d.d. 01-06-2018 gaan wij er vanuit dat deze twee specifieke bomen worden behouden en opgaan in de nieuw te planten bomenrij. Worden deze bomen onverhoopt toch gekapt, dan is nader onderzoek nodig om vast te stellen of vleermuisverblijfplaatsen in deze bomen aanwezig zijn. Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijven. Het gebruik van de verblijfplaats is onder meer afhankelijk van de functie (winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaats) die het kan vervullen en van de weersomstandigheden. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn ook beschermd wanneer deze tijdelijk niet in gebruik zijn.

Onderzoek naar holtes

In geval van kap van de twee bomen, stellen wij voor om te starten met een holtenonderzoek met behulp van een endoscopische camera. Tijdens dit bezoek beoordelen wij zowel de toegankelijkheid als het microklimaat van de holtes op geschiktheid voor vleermuizen. Verder kijken we naar sporen van ontlasting in en op de boom die duiden op aanwezigheid van vleermuizen en/of gebruik van de holtes. Ook letten wij op spinraggen voor de openingen; is er spinrag aanwezig, dan is de holte niet in gebruik. Het holtenonderzoek wordt, met oog op de veiligheid van de onderzoekers, door twee personen uitgevoerd. Wanneer blijkt dat een holte geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen, dan is regulier vleermuisonderzoek nodig.

MOGELIJK VERVOLGONDERZOEK VLEERMUIZEN

Wij voeren dit vervolgonderzoek uit conform het Vleermuisprotocol 2017. Een volledig vleermuisonderzoek bestaat doorgaans uit vier of vijf inventarisaties; dit is afhankelijk van de te verwachten soorten. Als de vleermuissoort laatvlieger niet uitgesloten kan worden dan is een vijfde inventarisatie nodig. De inventarisaties vinden verdeeld over de periode mei tot en met oktober plaats, waardoor een seizoensbreed beeld wordt verkregen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen.

Het najaarsonderzoek kan daarbij een indicatie geven voor de geschiktheid van de bomen als individuele winterverblijfplaats. Een inventarisatie in de winterperiode heeft namelijk geen toegevoegde waarde vanwege de winterslaap van vleermuizen.

Onderzoek

Op basis van het vleermuisprotocol en de te verwachten soorten stellen wij voor om vier veldinventarisaties uit te voeren: twee bezoeken in de periode half mei - half juli (kraam - en zomerverblijfplaatsen) en twee bezoeken in de periode half augustus - begin oktober (paar- en zomerverblijfplaatsen). De veldbezoeken voeren wij 's avonds na zonsondergang of 's ochtends voor zonsopgang uit. Gezien de geringe afstand tussen de twee bomen zetten wij één persoon in die de inventarisaties met behulp van een batdetector uitvoert. Indien nodig worden van de waargenomen vleermuizen geluidopnamen gemaakt, die later op de computer worden geanalyseerd voor een nauwkeurige soortenbepaling.

POELKIKKER

Het inventariseren van poelkikker doen wij conform de twee onderzoeksmethoden zoals beschreven in het Kennisdocument Poelkikker (BIJ12 2017¹):

1. inventariseren op basis van kooractiviteit bij voortplantingswater;
2. inventariseren door het zoeken naar volwassen dieren met behulp van een schepnet.

Kooractiviteit

Tijdens twee inventarisatiemomenten in de periode mei-juni wordt bij potentieel voortplantingswater geluisterd naar de kooractiviteit van (poel)kikkers. Deze inventarisaties kunnen plaatsvinden bij een temperatuur van minimaal 10 à 12 °C. Dit kan dan 's avonds, overdag bij warm zonnig weer of (optimaal) op een dag met regen na een periode van droogte. De uiteindelijke inventarisatiemomenten worden zo goed mogelijk afgestemd op deze weersomstandigheden.

Zoeken naar volwassen dieren

Indien tijdens de kooractiviteit-inventarisatie wel activiteit wordt waargenomen maar deze geen uitsluitsel geeft over de specifieke soort, dan wordt de inventarisatie aangevuld met een inventarisatie waarbij volwassen dieren met behulp van een schepnet of met de hand worden gevangen.

Het schepnetonderzoek bestaat uit 2 veldbezoeken met een minimale tussenperiode van 10 dagen en vindt overdag plaats in de periode mei tot en met eind september.

HUISMUS

Het schuurtje aan de Polendarsweg 1 biedt onder het golfplaten dak mogelijkheden voor nestplaatsen van huismus. Nader onderzoek geeft inzicht in de aan- of afwezigheid van nestplaatsen van huismus onder het dak. Het broedseizoen van huismus loopt van maart tot en met begin september. Het onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen van huismus bestaat uit twee veldbezoeken. Wij voeren het huismusonderzoek uit conform het Kennisdocument Huismus van BIJ12²: twee bezoeken in de periode begin april - half mei met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Het huismussenonderzoek wordt door één persoon (ecoloog, broedvogelkundige) uitgevoerd.

¹ BIJ12 (2017). Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae* Versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht

² Kennisdocument Huismus, versie 1.0 BIJ,12 juli 2017

Kosten voor de nadere veldonderzoeken zonder advies

Op basis van de bovengenoemde werkzaamheden en uitgangspunten ramen wij de kosten (exclusief btw) als volgt:

Onderdeel	Kosten in €
Nadere onderzoeken zonder advies	
Nader onderzoek kleine marterachtigen, steenmarter en egel (3 bezoeken, 2 personen, inclusief materiaalhuur en lokmiddelen)	3.875,-
Holtenonderzoek met een endoscopische camera (2 personen)	875,-
<i>Mogelijk vervolg: nader onderzoek vlermuizen (4 bezoeken, 1 persoon)</i>	1.950,-
Nader onderzoek poelkikker (2 bezoeken, 1 persoon)	750,-
<i>Mogelijk vervolg: aanvullend schepnetten (per bezoek, 1 persoon)</i>	375,-
Nader onderzoek huismus (2 bezoeken, 1 persoon)	750,-
Vorbereiding veldbezoeken, coördinatie en rapportage	2.100,-
Totaal (zonder mogelijk vervolg)	8.350,-
Totaal (inclusief mogelijk vervolg)	10.675,-

Spoor 2: Veldonderzoek in combinatie met advies voor inrichting

Wij werken een advies uit met suggesties voor een natuurvriendelijke en -inclusieve inrichting van het bedrijventerrein. Relevante onderwerpen zijn (bijvoorbeeld) waterberging, het verhogen van de biodiversiteit, de versterking van de aanwezige natuurwaarden en een groene inrichting direct rondom de nieuwe bebouwing.

Het doel van deze inrichtingsmaatregelen is om water zo lang mogelijk in het gebied vast te houden en een impuls te geven aan de ecologische diversiteit in het gebied en daarmee aan een zo veerkrachtig mogelijk ecologisch systeem. Dit kan bijvoorbeeld waardevol zijn in geval van plagen. Denk aan de eikenprocessierups, een soort die voornamelijk voorkomt in solitaire bomenrijen, die als gevolg van de warme winters al vanaf vroeg in het voorjaar overlast veroorzaakt. Een soortenrijke, meer natuurlijke leefomgeving helpt te voorkomen dat plaagdieren, zoals de eikenprocessierups de overhand krijgen in een gebied. In een gezond ecosysteem, met veel verschillende soorten die met elkaar samenleven, krijgt één soort minder de kans om erg talrijk te worden. Een vlinderrups die algemeen wordt in een gebied, vestigt de aandacht van roofdieren extra op zich wat ervoor zorgt dat eerder wordt gejaagd op deze rupsen. In een omgeving met een rijke variatie aan wilde planten en diersoorten worden plaagdieren veel minder talrijk dan op plekken waar bijvoorbeeld een monocultuur van eiken langs strak gemaaide wegbermen staat. Verder zorgt een groene inrichting direct rondom de bebouwing voor een prettig werkklimaat, koelere gebouwen in de zomer (hittestress) en warmere gebouwen in de winter.

Na aanlevering van dit advies, kan een mogelijk vervolg bestaan uit het doornemen en bespreken van de suggesties waarna een aantal of alle beeldend worden uitgewerkt.

Een natuurvriendelijke inrichting, waarbij wij ervan uitgaan dat de poel bij Polendwarsweg 1 en de houtsingel ten noordwesten van Polendwarsweg 2 worden behouden en geïntegreerd in de plannen, kan niet voorkomen dat nader onderzoek nodig blijft op de volgende locaties:

1. woning aan de Polendwarsweg 2: onderzoek naar egel in verband met sloop en herinrichting van het woonerf,
2. schuurtje aan de Polendwarsweg 1; onderzoek naar huismus in verband met sloop,

3. vierkantige bosje in het weiland: onderzoek naar kleine marterachtigen en steenmarter in verband met de kap van de bomen en verwijderen van houtstapels.

KLEINE MARTERACHTIGEN, STEENMARTER EN EGEL.

Voor de beschrijving van de onderzoeksmethodiek verwijzen wij naar de toelichting onder spoor 1. Voor spoor 2 gaan wij er vanuit dat de houtsingel aan de noordwestzijde van het woonerf aan de Polendwarsweg 2 behouden blijft. De houtstapels en takkenrillen in deze houtsingel bieden geschikte nestplaatsen en leefgebied voor deze soorten. Wordt deze houtsingel behouden, dan vervalt hier de noodzaak voor nader onderzoek en is de totale onderzoeksinspanning minder dan in spoor 1.

HUISMUS

Zoals eerder aangegeven bieden de ruimtes onder het golfplaten dak van het te slopen schuurtje aan de Polendwarsweg 1 mogelijkheden voor huismussen om een nest te bouwen. Nader onderzoek geeft inzicht in de aan- of afwezigheid van nestplaatsen van huismus onder het dak. Voor dit huismusonderzoek geldt dezelfde werkwijze als beschreven in de 'Optie veldonderzoek zonder advies voor inrichting', waarbij één persoon twee bezoeken doet in de periode begin april - half mei.

Kosten voor nadere onderzoeken in combinatie met advies

Op basis van de bovengenoemde werkzaamheden en uitgangspunten ramen wij de kosten (exclusief btw) als volgt:

<i>Nadere onderzoeken in combinatie met advies</i>	
Nader onderzoek kleine marterachtigen, steenmarter en egel (3 bezoeken, 2 personen, inclusief materiaalhuur en lokmiddelen)	3.250,-
Nader onderzoek huismus (2 bezoeken, 1 persoon)	750,-
Advies inrichting	950,-
Vorbereiding veldbezoeken, coördinatie en rapportage	1.250,-
Totaal	6.200,-

Rapportage van de onderzoeken

Na afronding van alle veldbezoeken stellen wij één rapportage op met de resultaten van al het aanvullend ecologisch onderzoek. Hierbij gaan we onder andere in op de volgende onderdelen:

- onderzoeksmethode;
- resultaten van het onderzoek;
- beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming;
- eventueel te nemen vervolgstappen.

Planning veldonderzoeken

De nadere onderzoeken worden uitgevoerd in de onderzoeksperiode maart-oktober. Bij snelle opdrachtverlening kunnen we een deel van het onderzoek waarschijnlijk nog in 2020 opstarten.

Overzicht kosten van de twee sporen

Onderdeel	Kosten in €
Nader veldonderzoek zonder advies	
- exclusief mogelijk vervolg	8.350,--
- inclusief mogelijk vervolg	10.675,--
Nader veldonderzoek met advies	6.200,--

Mogelijk vervolg

Als uit het nader onderzoek blijkt dat beschermde soorten aanwezig zijn, dan is een ontheffing in het kader van de Wnb nodig om de geplande werkzaamheden uit te voeren. Een dergelijke ontheffingsaanvraag valt buiten deze offerte. Indien gewenst, stellen wij voor te zijner tijd hiervoor graag een offerte op.

Wij verwachten hiermee een duidelijk beeld te hebben geschetst van het benodigd onderzoek en hopen u hiermee een passende aanbieding te hebben gedaan. Mocht één en ander niet duidelijk zijn, neemt u dan contact met ons op.

Risico's

Omdat het onderzoek wordt uitgevoerd op een locatie aan de rand van de stad, vragen wij uw aandacht voor de risico's met betrekking tot diefstal en/of beschadiging van de te gebruiken sporenbuizen en camera's. Wij zullen er vanzelfsprekend voor zorgen dat deze materialen zo verdekt mogelijk worden opgesteld. Mocht desalniettemin en onverhoopt sprake zijn van diefstal en/of beschadiging, dan gaan wij er vanuit dat de opdrachtgever zorgdraagt voor restitutie van het onbruikbare materiaal.